

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Negenentwintigste zondag door het jaar

Exodus 17, 8-13 • Psalm 121 • Tweede Brief aan Timoteüs 3, 14 – 4, 2 • Lucas 18, 1-8

Strijd en inkeer

IN DE EVANGELIELEZING vertelt Jezus een gelijkenis over een onrechtvaardige rechter en een weduwe. De rechter bekommert zich om God noch gebod. Hij is dus helemaal niet begaan met arme mensen en ook niet geneigd om gehoor te geven aan een weduwe die recht komt zoeken. En komt hij ten slotte toch in actie, dan is het omdat de weduwe maar blijft aandringen. De rechter wil er vanaf zijn en verschaft de weduwe eindelijk recht.

Lucas gebruikt die parabel in het kader van een aansporing tot volhardend gebed. Als de onrechtvaardige rechter al luistert naar de weduwe die maar blijft aandringen, hoeveel te meer zal God dan recht verschaffen aan zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot hem roepen! Zo wordt het verhaal van Jezus een aansporing om zonder ophouden te bidden en niet op te geven.

Als eerste lezing is daarbij een verhaal uit het Oude Testament gekozen, dat ook gaat over onophoudelijk gebed. Het is een van die verhalen die we niet zo graag horen, omdat het gaat over oorlog en geweld. De Israëlieten zijn weggetrokken uit Egypte en zijn in de woestijn op weg naar het beloofde land. Onderweg worden ze aangevallen door de Amalekieten, een woestijnvolk.

Jozua trekt met zijn leger ten strijde tegen Amalek. Intussen bidt Mozes boven op de berg tot God. Zolang Mozes de armen omhooggeheven houdt naar God, winnen de Israëlieten. Aäron en Chur ondersteunen zijn armen, zodat ze omhooggeheven blijven tot de avond. „En Jozua versloeg Amalek en zijn leger met het zwaard.” Allemaal goed en wel dat Mozes zo lang blijft bidden, maar is het doel van zijn gebed wel zo verheven? Waarom moeten de Amalekieten uitgemoord worden?

Om dat verhaal goed te verstaan, moeten we wat tussen de regels kunnen lezen. De tekst van Deuteronomium 25, 17-19 kan ons daarbij helpen. „Blijf denken aan wat de Amalekieten u op uw tocht uit Egypte hebben aangedaan: hoe zij onderweg op u afkwamen en, toen u doodop was van vermoeienis, zonder enige vrees voor God alle zwakken die waren achtergebleven, neermaaien.” Amalek heeft Israël op laffe wijze in de rug aangevallen en heeft de zwaksten, die waren achtergebleven, getroffen. Daarom geldt Amalek voortaan als *de* ervijand van Israël: „U moet de herinnering aan Amalek onder de hemel wegvagen. Vergeet dat nooit.”

Ook al wortelt dit verhaal waarschijnlijk in één of meer historische veldslagen tussen Israëlieten en Amalekieten, toch is het als Bijbelverhaal een symbolisch verhaal geworden. ‘Amalek’ duidt niet langer een concreet volk aan, maar is beeldspraak geworden. Overal waar de zwaksten in de samenleving het slachtoffer worden, daar steekt ‘Amalek’ de kop weer op. Die mentaliteit, dat kwaad moet meedogenloos uitgeroeid worden, ook en vooral uit ons eigen midden en uit ons eigen hart.

Zo gezien gaat het verhaal over Amalek dus eigenlijk over de strijd tegen het kwaad en tegen het onrecht. Een strijd die ook Jezus heeft gevoerd, toen Hij het opnam voor armen en zieken, voor weduwen en wezen. De lezingen van deze zondag sporen ons aan moedig weerstand te bieden tegen het onrecht én daar zonder ophouden voor te bidden. Strijd en inkeer zijn nodig, actie en contemplatie. We kunnen de strijd tegen het kwaad en tegen het onrecht niet op eigen kracht winnen, maar alleen met Gods hulp. En dan nog blijft het een vermoeiende, langdurige opdracht. Mozes’ armen worden moe. Hij mag gaan neerzitten, en zijn armen worden door twee medestanders ondersteund. Ook de weduwe van het evangelie moet lang blijven aandringen. Ons wordt dus geen onmiddellijk resultaat beloofd, maar we mogen het strijden en bidden om gerechtigheid niet opgeven. God kan uiteindelijk niet onbewogen blijven. Geloof en hoop hebben we nodig om het visioen van een betere wereld overeind te houden, en een lange adem, of, om het met de laatste woorden van de tweede lezing te zeggen: „groot geduld”. De basis voor dat geduld is het vertrouwen in God, die uiteindelijk het laatste woord heeft en alle ongerechtigheid vernietigen zal.

PAUL KEVERS

NEGENENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR - 21 oktober 2007

Eerste lezing *Exodus 17, 8-13*

In die dagen kwam Amalek aanzetten om Israël aan te vallen. Toen zei Mozes tot Jozua: „Kies manschappen uit en trek morgen ten strijde tegen Amalek. Zelf ga ik met de staf van God in mijn hand op de top van de hevel staan.” Jozua deed wat Mozes hem had opgedragen. Hij bond de strijd aan met Amalek terwijl Mozes, Aäron en Chur de top van de heuvel bestegen.

En zolang Mozes zijn armen opgeheven hield waren de Israëlieten aan de winnende hand. Maar liet hij zijn armen zakken, dan won Amalek. Ten slotte werden Mozes' armen moe. Toen haalden ze een steen voor hem waarop hij op ging zitten. Aäron en Chur ondersteunden zijn armen, elk aan een kant. Zo bleven zijn armen omhooggeheven, tot zonsondergang toe. En Jozua versloeg Amalek en zijn leger met het zwaard.

Tweede lezing *Tweede Brief aan Timoteüs 3, 14 – 4, 2*

Dierbare,

Blijf bij de leer die jij gelovig hebt aanvaard. Bedenk wie het waren die u onderricht hebben en hoe jij van kindsbeen af vertrouwd zijt met de heilige geschriften; daaruit kunt u de wijsheid putten die u leidt tot het heil, door het geloof in Christus Jezus. Elk door God geïnspireerd geschrift dient ook om te onderrichten in de waarheid en dwalingen te weerleggen, om de zeden te verbeteren en de mensen op te voeden tot een rechtschapen leven, zodat de man Gods voor zijn zaak berekend is en toegerust voor elk goed werk.

Ik bezweer u voor het aanschijn van God en van Christus Jezus, die levenden en doden zal oordelen bij zijn verschijning en bij zijn koningschap: verkondig het woord, dring aan te pas en te onpas, weerleg, berisp, bemoedig; in één woord, geef uw onderricht met groot geduld.

Evangelie *Lucas 18, 1-8*

In die tijd leerde Jezus in een gelijkenis aan zijn leerlingen dat zij steeds moesten bidden en daarin niet versagen.

Hij zei: „Er was eens in een zekere stad een rechter die zich om God noch gebod bekommerde. Er was ook een weduwe in die stad die herhaaldelijk bij hem kwam met het verzoek: 'Verschaf mij recht ten opzichte van mijn tegenstander.' Een tijdlang wilde die rechter niet, maar daarna zei hij bij zichzelf: 'Al bekommer ik mij om God noch gebod, toch zal ik die weduwe recht verschaffen om niet langer geplaagd te worden door haar eindeloze bezoeken.'”

En de Heer sprak: „Hoort wat de onrechtvaardige rechter zegt! Zou God dan geen recht verschaffen aan zijn uitverkorenen die dag en nacht tot Hem roepen, of zal Hij ten opzichte van hen onbewogen blijven? Ik zeg u: Hij zal hun spoedig recht verschaffen. Maar zal de Mensenzoon bij zijn komst het geloof op aarde vinden?”